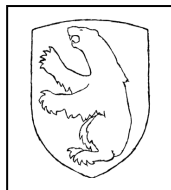

Glimt fra Grønlands mønthistorie.

Grønland er med sine to millioner kvadratkilometer verdens største ø. Beliggenheden er i det nordvestlige Atlanterhav afgrænset mod nord af Kap Morris Jesup og mod syd af Kap Farvel.

Grønland blev opdaget af den i hjemlandet Norge og på Island fredløse drabsmand Erik den Røde, da han år 982 sejlede ud fra Snæfellsnes i den hensigt at finde Gudbjørns skær, det skær som var opkaldt efter Ulf Krages søn Gudbjørn, og hvorpå denne strandede år 877, da hans skib af en storm blev drevet til havs vest for Island.

Det var Erik den Røde, der gav Grønland navn, og efter en rejse til Island startede han sin næste færd mod landet med det lokkende navn med en flåde på 35 skibe, hvoraf dog kun de 14 nåede målet.

Omkring år 1400 mistede Grønland dog kontakten med Norden, da de sidste nordboere forsvandt.

Da Grønland blev genopdaget 1585 af John Davis, efter hvem Davisstrædet har navn, var det kong Christian IV, der nogle år senere sikrede dansk suverænitét i konkurrence med hollandske hvalfangere, som drev handel i Grønland, og 1721 indledte Hans Egede sin kolonisation og mission på øen.

Efter tabet af Norge 1814 forblev Grønland knyttet til Danmark som koloni, men ved grundlovsrevisionen af 1953 fik Grønland status som et dansk amt, og nu har landet hjemmestyre.

I Grønland bruger man de almindelige danske mønter og pengesedler, men det har før i tiden været anderledes.

I kolonitiden indtog Grønland nemlig også på det numismatiske område en særstilling, idet de nu kendte grønlandske penge mærkelig nok ikke var mønter men papirpenge - anvisninger udstedt af direktionen for Den Kgl. Grønlandske Handel 1803 til brug for kolonien Julianehåb.

Derimod kan den ældst kendte mønt tidligst være præget 1859 af et privat firma, som havde koncession på virksomhed i Grønland.

Til sammenligning kan nævnes, at den ældste mønt fra en anden dansk koloni Trankebar er præget 1637, og at den første mønt fra Dansk Vestindien bærer årstallet 1740.

Medlemsblad for:
**Numismatisk Forening
for Nord- og Sydslesvig**

Redaktion/ Kommission:

Jens Madsen
Jørgensby 14
6310 Broager
jensmadsen@moneta.dk
Tlf.: 40 14 21 63

Gengivelse af artikler kun
efter indhentet tilladelse
og med kildeangivelse.

Formand:

Henning Kjær
Kærmindevej 17
6400 Sønderborg.
Tlf.: 74 43 34 82

Fakjaer@mail.tele.dk

Brevbud:

Ved brevbud betales 3% i
salær og evt. porto.

Faste brevbud skal være
fremme dagen før auktionen.

Modtages af
H. C. Deelee
Genner Bygade 29
6230 Røde Kro
Telefon 22 56 57 98
hansdeele@bbsyd.dk

Oplag: ca. 80 stk.

Foreningens vedtægter kan
altid rekvireres hos
formanden.

www.nfns.dk

Tryk: Langenberg
Sønderborg

Private Mønter.

Flere danske og udenlandske firmaer, som havde koncession på Grønland lod fremstille private mønter til brug for eget område.

Blandt dem kan nævnes A. Gibbs & Sons, London. Øresunds Chemiske Fabrikker, København. Grønlandsk Minedrift, der bl.a. drev Josva Kobbermine ved Alanggorssuak og Kryolit Mine og Handelsselskabet, Ivigtut.

Dette selskab brugte i begyndelsen nogle ret primitive mønter udstanset af zinkplade, men fra 1922 blev de erstattet af nye mønter udført af medaillør Gunnar Jensen og slået på Den kgl. Mønt i København.

Forsiden bærer selskabets gamle våbenmærke, en isbjørn på et vinget skjold flankeret af hakke, skovl og spade samt omskriften »IVIGTUT KRYOLITBRUD 1922«.

Udmøntningen omfatter 10 og 2 kroner samt 50 og 25 ører, hvoraf de tre mindste blev præget i hvidt metal, kobbernikkel, men for at fremhæve dens større værdi blev 10 kronen præget i et gult metal, aluminiumsbronze - i øvrigt første gang dette senere så kendte metal blev anvendt på Den kgl. Mønt. I 1910 oprettede Knud Rasmussen i Kap York distriktet den arktiske station Thule, der dels skulle være videnskabelig ekspeditionsbasis, dels handelsplads for polareskimoerne, og her indførte han sine egne mønter fremstillet af firmaet L. Chr. Laur i Nürnberg. De ældste bærer årstallet 1910, det år stationen blev grundlagt, og pålydendet er henholdsvis 500, 100, 25, 10 ører.

Nye typer med årstallet 1932 og pålydende 5 eller 10 kroner kom senere til, og alle mønterne er fremstillet af aluminium.

Nr	Me dl		Kons	Opr. Pris	
		Sedler			
1	38	DK 50 pf. Avnbøl Si. 8	0	25	
2	38	DK 50 pf. Avnbøl Si. 9	0	20	
3	38	DK 1 mark Avnbøl Si. 11	0	25	
4	38	DK 2 mark Gråsten Si. 33A	0	25	
5	38	DK 2 mark Gråsten Si. 33B	0	95	
6	38	DK 2 mark Gråsten Si. 33C	0	75	
7	38	DK 1 krone SOS Haderslev Si. 51	0	20	
8	38	DK 2 krone SOS Haderslev Si. 52	0	25	
9	38	DK 25 pf. Højer Si. 56B	0	20	
10	38	DK 50 pf Højer Si. 57C	0	20	
11	38	Zone 2 10 stk. forskellige sedler	0	15	
12	38	Zone 2 10 stk. forskellige sedler	0	15	
13	38	Udland 10 stk. forskellige sedler	Lot	20	
14	176	DK Varnæs 1 mark Si 112 5 cifrede Knr.	1+	60	
15	153	DK 10 kr 1948 n Neergaard 	1+	200	
16	153	DK 10 kr 1948 t Højer 	01	280	
17	153	DK 10 kr 1948 r Hübner 	1+	200	
18	153	DK 10 kr 1954 C5546F Ove Jepsen 	0/01	200	
19	153	DK 10 kr 1956 D9565C Lund Nielsen 	0	350	
20	153	DK 10 kr 1956 E1567E Hartogsohn 	0	400	
21	153	DK 10 kr 1968 A2686F Svend Andersen 	0	80	
22	153	DK 10 kr 1972 C1721D Hoffmeyer	0/01	40	
23	153	DK 10 kr 1974 C4736F Svend Andersen	0	60	
24	153	DK 10 kr 1973 C4737D Hoffmeyer	0	60	
25	153	DK 10 kr 1973 C6733B Svend Andersen	0/01	40	
26	153	DK 5 kr 1942H, 10 kr 1939N, 1941Q, 100 kr 1940B	Lot	190	
27	153	DK 100 kr 1940 B Heegaard 	1++	350	
28	153	DK 100 kr 1941 B Heegaard 	1++	400	
29	153	DK 50 kr 1970 A9701A Hoffmeyer	1+	70	
30	153	DK 1 kr 1914 klipfisk Si115 7 cifret Knr. 	0	450	
31	153	DK 50 kr 1944 f Neergaard 	01	2200	
32	153	DK 10 kr 1937 L Pugh	1(+)	100	
33	153	DK 10 kr 1941 R Lund 	0	250	

34	153	DK 10 kr 1941 Q Friis	01	80	
35	153	DK 10 kr 1942 S Holdthusen	01	60	
36	153	DK 10 kr 1942 S Ingerslevgaard	01	60	
37	153	DK 10 kr 1942 S Friis	01	60	
38	153	DK 10 kr 1943 V Lund	01	60	
39	153	DK 10 kr 1943 T Holdthusen	01	60	
40	153	DK 10 kr 1943 U Pugh	01	60	
41	153	DK 10 kr 1943 U Hellerung	01	60	
42	153	DK 10 kr 1942 R Holdthusen brun plet 	0	300	
43	153	DK 10 kr 1941 Q, 42R, 42S, 2 forsk 43T, 43V	Lot	100	
44	153	DK 10 kr 3 forsk 1939P, 41R, 41Q, 2 forsk 42R, 42S, 2 x 43U, 2 forsk 43T	Lot	50	
45	153	DK 10 kr 6 stk 1974-1977	Lot	80	
46	153	DK 10 kr 1975 A7 3 forsk underskrift	0	225	
47	153	DK 10 kr 1976 A8 3 forsk underskrift	0	150	
48	153	DK 10 kr 1976 A9 3 forsk underskrift	0	110	
49	153	DK 10 kr 1976 B0 3 forsk underskrift	0	110	
		Mønter			
50	153	DK 23 stk skilling mønter	Lot	100	
51	153	DK 12 stk sølv skilling mønter	Lot	50	
52	153	DK 10 kr 1986 jub riflet kant	0	200	
53	153	Dansk Vest Indien 1 cent 1859		Udgået	
54	153	Dansk Vest Indien 3 cent 1859		Udgået	
55	153	Dansk Vest Indien 5 cent 1859		Udgået	
56	153	Dansk Vest Indien 10 cent 1859		Udgået	
57	153	Dansk Vest Indien 20 cent 1859		Udgået	
58	153	Dansk Vest Indien 20 sk 1847		Udgået	
59	153	DK 10 øre 1914-21 8 forsk	1+	100	
60	153	DK 10 øre 1884 broche spor	Lot	50	
61	153	DK 5 øre 1874	1+	80	
62	153	DK 5 øre 1882	1	140	
63	153	DK 5 øre 1894	1	80	
64	153	DK 5 øre 1898	1	150	
65	153	DK 5 øre 1899	1	80	
66	153	DK 5 øre 1906	1+	100	
67	153	DK 5 øre 1917	1++	200	
68	153	DK 5 øre 1919br	1+	30	
69	153	DK 5 øre 1920	01/1+	120	

70	153	DK 5 øre 1921	1+	60
71	153	DK 5 øre 1907	0/01	200
72	153	DK 2 kr jub 1888	01/0	220
73	153	DK 2 kr jub 1906	0	120
74	153	DK 2 kr jub 1912	0	120
75	153	DK 5 kr 1969	0	90
76	38	DK kgl. Møntsæt 1998	0	50
77	38	DK kgl. Møntsæt 2008	0	55
78	38	DK 10 øre 2 stk. 1903-1905	1+	25
79	38	DK 10 øre 2 stk. 1905-1916	1+	25
80	38	DK 2 Rigsbankskilling 1818	1-1+	95
81	38	DK Den Nordiske Industri-Landbrugs og Kunst Udstilling København 1888 i æske	0	85
82	38	DK 16 Skilling 1856	1-1+	45
83	38	Udland ½ kg blandet mønter	Lot	40
84	190	Udland 18 forsk mønter med motiv af dyr	Lot	10
85	190	DK 2 øre 1874	1	10
86	190	D 1 pf 1875, 1893D?	1	10
87	190	D 2 pf 1875J, 1904A, 1924E 10 pf 1924A	1	15
88	190	D 5 pf 1912A, 1936A 10 pf 1924A 200 M 1923A	1-1+	15
89	190	UK 1 penny 1906, 1935, 1938	Lot	10
90	190	Ottoman Imp. Muhammed V 5, 10, 20, 40 Para 1327 (1909)	Lot	20
91	190	Udland 7 forsk. Mønter identificeret	Lot	35
92	144	D 20 pf 1888 J	01	140
93	144	Finland 1 markka 1865	1++	180
94	144	Finland 500 mark 1952 jub	01-0	225
95	144	Estland 1 mark 1924	1+	25
96	144	Letland 1 lats 1924	1++	20
97	144	Island 10 aurar 1925	1++	80
98	144	Sverige 5 kr 1962 jub	01	120
99	144	Norge 2 kr 1902 	1++	1000
100	144	Norge 2 kr 1906 jub 	01	800
101	144	Grønland ”Det danske hotel Søndre Strømfjord” Frokost, Kaffe m/brød	01	300
102	144	DK C4 1 sk 1621 H119B	1(+)	170
103	144	DK C4 2 sk 1648 H151B	1	50
104	144	DK C4 8 sk 1630 H141 svagt buklet 	1/1+	800

105	144	DK C4 1 mark 1615 H99D 	1/1+	1650	
106	144	DK F3 2 sk 1649 H124 Si14.1	1	80	
107	144	DK F3 2 sk 1654 H130B kraftig rensset	1+	50	
108	144	DK F3 2 sk 1662 H132B	1+	125	
109	144	DK F3 2 sk 1664 H132C	1	100	
110	144	DK F3 2 sk 1665 H133A	1(+)	200	
111	144	DK C5 2 sk 1686 H84 Si9.1 kantskade	1+	275	
112	144	DK C6 24 sk 1731 H6B reparation af hul	1	220	
113	144	DK C8 1 RBS 1842 H11A	1++	50	
114	176	Dansk Vest Indien 50 bit / 10 cents 1905	1	30	
115	100	DK Mejeri polet SK. M. BEVTOFT	1+	25	
116	100	DK F3 2 sk 1668 H140A Si23.2 k.skad.	1(+)	95	
117	100	D 11 stk 200 Mark 1923A, 2 stk 1923J, 2 stk 500 Mark 1923A	0-01	35	
118	9	DK 200 kr 1990 jub	0	200	
119	9	DK 200 kr 1990 jub	0	200	
120	8	DK banksæt 2004	0	60	
121	8	DK banksæt 1994	0	40	
122	8	DK Pose med mønter	Lot	50	
123	8	D Preussen 2 mark 1901	1	150	
124	8	D 50 pf 1877 A? Jaeger 8	1-	10	
125		Østrig 36 mønter	Lot	HB	

: se billede på www.nfns.dk

Officielle mønter.

Grønlands Styrelse, der som et administrativt organ under statsministeriet indtil 1950 varetog grønlandske spørgsmål, lod i 1926 præge specielle mønter, der skulle være lovligt betalingsmiddel over hele Grønland. Det drejer sig om 1 krone og 50 ører, slået i aluminiumsbronze og 25 ører i kobbernikkel.

Mønterne har på forsiden det kronede danske løveskjold og på bagsiden en isbjørn. Disse mønter findes kun med årstallet 1926, men 25 øren forekommer både med og uden midterhul. Årsagen er den, at det kneb svært for de grønlandere, som ikke kunne læse, at skelne mellem 25 øren og 1 kronen, og derfor blev hele beholdningen af 25 ører under krigen i 1940 sendt til USA for at få udstanset et hul i centrum af mønten. I øvrigt blev en 5 krone med samme løveskjold og isbjørn fremstillet af messing i USA 1944, men i modsætning til de andre mønter, der er slået i Danmark, mangler den selvfølgelig mærket for Den kgl. Mønt, et lille hjerte og initialerne GJ for medaillør Gunnar Jensen, samt HCN for møntdirektør Hans Christian Nielsen.

Den Kgl. Grønlandske Handel, et statsdrevet selskab, der i 1776 fik monopol på at varetage al handel, vare- og passagertransport på Grønland samt på at bearbejde grønlandernes produkter, lod i 1957 Den kgl. Mønt i København slå 1 krone i aluminiumsbronze. Mønterne har på bagsiden pålydendet 1 KRONE omgivet af en bladkrans, mens forsiden har to skjolde under samme krone. Den ene har tre løver og det andet en isbjørn. I øvrigt findes mønter slået i 1960 og 1964 med samme motiv men i kobbernikkel. Disse mønter blev inddraget 1967, og siden er almindelige danske mønter benyttet.

Foranstående, der langt fra er en fuldstændig gennemgang af Grønlandske mønter, er blot små glimt fra Grønlands spændende mønthistorie. Det er tænkt som en smagsprøve, der måske kan give møntsamlere appetit på at dyrke dette lærerige samleområde.

*S. A. Kristiansen. Jyllands Posten 30. juni 1979.
Bragt første gang i blad 309*

Hammerslagspris ved medlemssalg og auktion den 10. september 2024

Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris
1		22	34	43	250	64		85	70
2		23	10	44	140	65		86	
3		24		45	60	66		87	65
4		25	50	46		67		88	20
5		26	25	47	200	68		89	75
6	20	27		48	150	69		90	50
7	25	28	275	49		70		91	24
8		29	295	50	90	71		92	5
9	58	30		51	60	72	205	93	60
10	15	31	40	52		73	210	94	55
11	15	32	200	53		74	205	95	62
12	20	33	380	54	450	75	150	96	5
13		34	90	55		76	180	97	30
14	110	35		56	1400	77	80	98	
15	20	36		57	160	78	80	99	
16	22	37	60	58		79	65	100	
17	100	38	700	59		80	80	101	34
18	30	39	82	60	200	81	100	102	44
19	70	40	116	61		82		103	22
20	32	41		62		83		104	36
21	10	42		63		84	70	105	44

Numismatisk Forening afholder medlemsmøde med auktion **tirsdag den 12. november 2024 kl. 19.30** i Borgerhuset, Østergade 40c, Rødekro.

Hvert medlem må medbringe max 3 lots, som sælges efter auktionen.

Da foreningens beholdning af kommissionsmateriale er ved at være solgt, vil vi gerne opfordre medlemmerne til at indlevere sedler og mønter til salg.

Numismatisk Forening afholder eftermiddagskaffe møde uden auktion den 4. tirsdag i måneden kl 13.30 – 16.00 i Borgerhuset, Røde Kro Hallen, Østergade 40c, Rødekro.